

Eurajoki – monimuotoisuuden keidas

Viime kesänä suursimpukoita kartoittaessamme heristimme korviamme. Kimeä, terävä vihellys ei ollut simpukkasukeltajan kutsuvihellys, vaan Eurajoen pesimälinnustoon vakiintuneen kuningaskalastajan (*Alcedo atthis*) [kutsuääni](#).

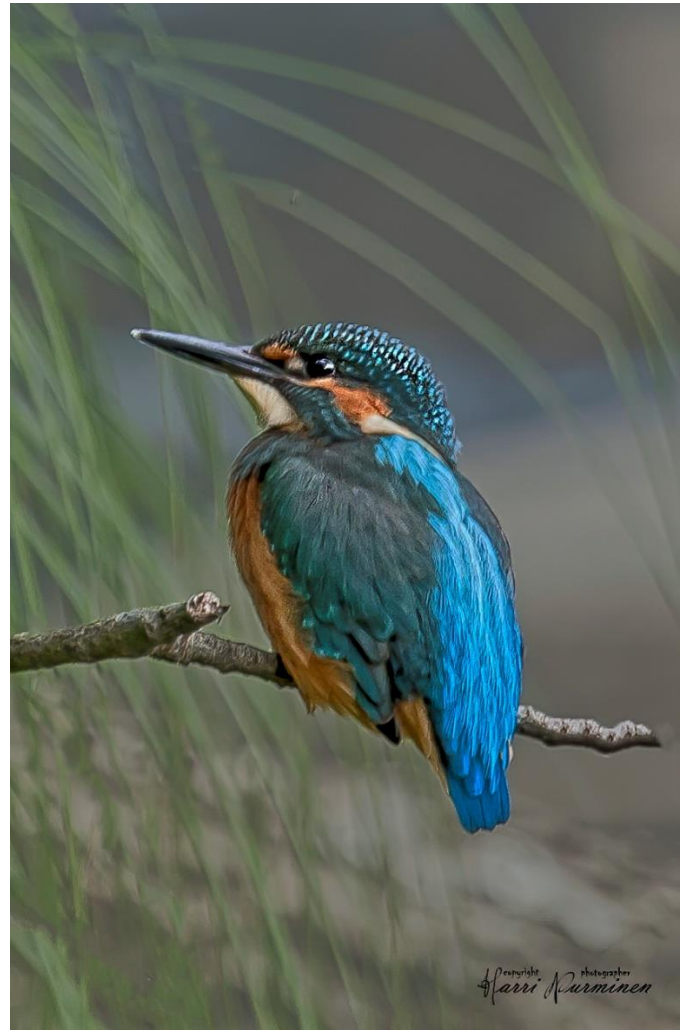
Kuningaskalastaja eli tuttavallisemmin ”kunkku” on hyvä esimerkki joen muuttuvasta linnustosta. Kun Eurajoen linnustoselvitys tehtiin vuonna 2010 (Pyhäjärvi-instituutti, Ahlman ym.), ei kunkku kuulunut joen pesimälinnustoon. Tällä hetkellä ei tarkkaan tiedetä, kuinka monta pesimäreiviä tällä äärimmäisen uhanalaiseksi lajiksi luokitellulla linnulla Eurajoen rannoilla on.

Jokivarren linnusto on kymmenessä vuodessa muuttunut merkittävästi. On siis ymmärrettävää, että Joki -ohjelman toimesta ollaan käynnistämässä linnuston uutta seurantatutkimusta. On välttämätöntä päivittää vanhentuneet tiedot joen lintulajistosta. Muutokset linnustossa auttavat meitä myös ymmärtämään ympäristön muutoksia.

Eurajoen varrella sijaitsee poikkeuksellisen suuri ekosysteemien kirjo, jota kutsun yksinkertaistaen jokiluonnoksi. Se koostuu erityyppisistä maa-, kosteikko- ja vesiekosysteemeistä, jotka ovat verkostomaisesti nivoutuneet toisiinsa. Sen lajirikkaat lehdot kuten Eurajoen luusuan ja Saharinkosken lehdot ja vapaat kosket, Tiiron-, Masinin- ja Nolponkosket, ovat Suomessa uhanalaisia ekosysteemejä.

Jokiluonnon lajistoa ei tunneta vielä riittävästi. Nykytietämyksen perusteella voidaan kuitenkin sanoa, että lajikirjo on suuri. Joukossa on paljon uhanalaisia lajeja. Pelkästään linnut ja kalat huomioiden Eurajoen varrella tiedetään elävän ja lisääntyvän 14 uhanalaista lajia, joista 11 on lintu- ja 3 kalalajia. Niiden joukossa ovat kolme äärimmäisen uhanalaista lajia peltosirkku, kuningaskalastaja ja meritaimen.

Linnustoselvityksessä Eurajoen rantametsiköitä ja -pensaikkoja kuvattiin ”eräänlaiseksi keitaaksi, joka kulkee laajojen viljelysalueiden halki. Näin ollen se houkuttelee laajan kirjon pesimälajeja.”

Kuva: Harri Nurminen

Monimuotoisuuden lisäksi rantakasvillisuuden tiedetään muun muassa estävän jokieroosiota ja sitovan ravinteita. Rantametsät ja -pensaikot tarjoavat suojaa ja ravintoa jokiluonnon eliöstölle. Esimerkiksi puiden varjostus voi olla ratkaiseva seikka taimenen selviytymiselle helteisten kesäpäivien lämpökuormasta.

Kaiken järjen mukaan Eurajoen rantametsien ja -pensaikkojen pitäisi siis olla ihmisten erityisessä vaalinnassa. Onko näin? Väitän, että tässä meillä on vielä paljon parannettavaa!

Viime joulukuussa korkein hallinto-oikeus eväsi vesiensuojeluyhdistyksen valituksen, joka koski Pyhäjärvisuodun jätevedenpuhdistamoiden lupaa purkaa puhdistetut jätevetensä Eurajokeen. Päätös oli vuosia kestäneen oikeusprosessin etappi. Seuraavan kerran asiaan palataan vuonna 2026, jolloin puhdistamoiden toiminta ja purkupuutkien sijainnit tulevat seuraavan kerran tarkasteltavaksi.

Päätöksen myötä yhdistys on käynnistänyt omatoimisen kansalaishavainnoinnin Eurajoen veden laadusta. Jokiveden happamuuspiikkien seuranta on jo aloitettu. Yhdistys toivoo, että myös jokivarren asukkaat ottavat vedenlaadun seurannan omakseen. Tätä varten on kotisivuille laadittu [ohjeet](#) ja yhteystiedot, joiden avulla omaseurantaa voi toteuttaa:

Seurasin reviiirillään soidintavaa telkkäkoirasta, joka houkutteli naarasta uuttuun. Kevään merkkejä on myös yhdistystoiminnassa. Tämän kirjeen mukana saat kehotuksen maksaa jäsenmaksusi.

Jäsenmaksut ovat tärkein yksittäinen keino rahoittaa vesiensuojeluyhdistyksen toimintaa. Viime vuonna lähes puolet menoistamme katettiin jäsenmaksutuloilla. Kiitän lämpimästi tuestasi.

Jos haluat rahallisen tukemisen lisäksi tehdä konkreettista vesiensuojelutyötä, tarjolla on mm kutusoirakko-, rantaniitto-, suonennallistamis-, poikasistutus-, siivous- ja pönttötalkoita. Tule testaamaan, kuinka hyvän mielen saat, kun teet itse jotain mistä luonto hyötyy.

Tapahtumat löydät [kotisivuiltamme](#).

Kevätterveisin!

Seppo Varjonen
puheenjohtaja